

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. Idem (a) Strigon, & Colon. Archiepiscopis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

1. (a) *Exon.* Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 4.* & post Concil. Lateran. p. 5. cap. 2. De Exoniensis Ecclesia nonnulla notavi in cap. 6. de filiis presbyr.
2. (b) *Converti.*] Converti, seu conversare, plerumque usurpatur pro monachum fieri, ut in *Capitul. Caroli. lib. 1. capit. 63.* Gregorius Turon. lib. 9. capit. 33. de Theutario presbytero, ibi: *Nuper ex Referendario conversus presbyteri honorem accepit.* Et similiter conversio ponitur pro transitu ad monasterium in Concil. Arausico. 1. can. 22. Arelat. 3. can. 1. & 2. Inde monachi, qui ex laicis facti fuerunt, appellantur conversi: plura de illis adducentes notarunt Gibalinus *disquisit. 3. de clausur. cap. 2. §. 6. num. 42.* Zerca in *advers. cap. 44. num. 29.* Haaphtenus *tom. 1. disquisit. lib. 3. tract. 1. disquisit. 8.* Bignonius ad *Marculf. lib. 2. cap. 38.* Rither. ad *Salvanum fol. 136.* Stephanus Durantius *qq. jur. quest. 6.*
3. (c) *Senex.*] Quia incendia concupiscentiæ, quæ in juvenibus plerumque dantur, ut probavi in *cap. cum in juventute, de presump. senectute adveniente cessant: quare ætas illa venereis actibus inepta dicitur à Juvenali sat. 10.* Martialis *lib. 12. epigr. 28.* & Plato *lib. 1. de repub. circa principium ait: Senectute libidines restringi, & ea ætate libertatem à rebus venereis esse.* Cui consentit Cicero *de senect. illis verbis: O præclarum munus ætatis! siquidem id aufert à nobis, quod est etiam in adolescentia vitiosissimum.* Faciunt textus in *cap. fraternitatis 34. dist. ibi: Et ætas illius, de quo agitur, futura incontinentiæ suspicionem auferre dignoscitur.* D. Hieronymus relatus à Narbona ibi: *Senectus nos ab impudentissimis dominis liberat voluptatibus, gula imponit modum, libidinis frangit impetus.* Illustrant Acuña & Barbosa in *d. c. fraternitatis, Velascus de privol. pauper. quest. 18. num. 51.* Felonga in *cap. 1. rario. §. num. 12.* Merito, inquam constitutum est, ut in hac senili ætate existente conjugæ, quia incontinentiæ suspicio cessat, altero in seculo remanente, & voto castitatis oblitto, alter possit ingredi, & licite religionem profiteri. Sed quænam ætas sit hæc senilis, ut conjug possit in seculo remanere voto castitatis emissio, latè examinant post Thomam Sanchez, & Basilium, Barbosa *tom. 6. in select. ad hunc textum.* Narbona *de ætate ad actus human. anno 70. quest. 9.* qui resolvunt, in fœmina sufficere annum sexa-

gesimum; in viro autem desiderari septuagesimum, ut ita ob senectutem incontinentiæ suspicio cesset. Non autem desideratur tam longæva ætas, si conjug sterilis sit, id est aliquo languore, seu ægritudine prematur; siquidem cum non minus ægritudo, quàm senium fœminis sterilitatem inducat, ut probatur in *cap. sicut, & illic Glossa verbo Debilitate, 32. quest. 5.* & similiter suspensionem incontinentiæ auferat, ut argumento legis *sipater 15. §. in adrogationibus, ff. de adop.* docent Menochius *de presump. 47.* Thomas Accius *de infirmis. legal. p. 1. cap. 19.* & ideo infirmitate laborans, venereis rebus, quamvis adolescens, ineptus creditur, *l. filium 6. ff. de his qui sunt sui, l. si quis posthumus 9. ff. de liber. & posth.* inde accedente valetudine, etiam non sexagenaria fœmina, vel septuagenarius vir, sed minoris ætatis, liberè, & absque castitatis jactura in seculo remanere poterunt, ut resolyunt cum aliis Acacius Ripol *resol. jur. cap. 8. num. 273.* Diana *4. p. tract. 4. resol. 73.* Narbona *dict. quest. 9. num. 11.* Et ita rectè in præsentî Alex. decidit, senem, id est sexagenariam; vel sterilem, videlicet ita languore depressam, ut sterilis credatur, posse in seculo remanere voto castitatis emissio, ut ejus maritus valeat ad Religionem converti, & in ea licite, ac valide professionem emittere. Sed tunc difficilis est textus hic, dum in eo conjunctivè exigit Pontifex, ut conjug, quæ in seculo manet, sit senex, seu sterilis ad copulam; pro quorum verborum expositione Cardinalis in *præsenti, num. 1. oppos. 2.* Hostien. *num. 4.* Covar. & alii, quos congerit Sanchez *libro 7. matrim. disputat. 32. num. 9.* docent, in præsentî casu solum senectutem non sufficere, ut conjug, quæ in seculo remanet, possit continenter vivere, quia cohabitatio matrimonialis præcessit; & ideo simul exigi, ut sterilis sit. Verùm hæc doctrina facile convincitur ex proximè traditis, & ex *cap. cum in juventute, de presump.* ubi tantùm ex senectute Episcopi continentia præsumitur, etiamsi neptem habuisset, quæ supponit in juventute liberos suscepisse, *l. 10. §. 2. ff. de gradibus, l. 29. ff. de liber. & posth.* ergo etiam in præsentî casu tantùm ex senectute castitas conjugis in seculo remanentis præsumitur. Quare eâ sententiâ omisâ verius credo, copulativam, & in præsentî accipiendam esse pro disjunctiva, argumento legis *sape ff. d. v. sita* ut sufficiat, quod conjug in seculo manens sit senex, vel sterilis ad copulam.

CAPUT V.

Idem (a) *Strigon. & Colon. Archiepiscopis.*

Conjugatus ad monasterium converti desiderans, prohibetur suscipi, nisi uxor ejus convertatur: nam cum unum utrorumque corpus conjugii copulatione sit factum, incongruum est, partem converti, & partem in seculo remanere: nec recipitur apud Deum illius viri conversio, cujus sequitur conjugalis fœderis prostitutio. Cum igitur cœtus (b) clericorum longè præzeminat cœtui monachorum, ut ita aliquando bonus monachus vix bonum clericum faciat, nullus conjugatorum est ad ordines sacros promovendus, nisi ab uxore continentiam profitente fuerit absolutus, ut fiat deinceps de carnali copula spirituale conjugium.

NOTÆ

NOTÆ.

1. (a) **S** Strigon.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 5. & post Concilium Lateran. part. 5. cap. 6. De Strigon. & Colocen.

diocesibus egi in cap. finali, de postul. Prælat.

(b) Clericorum cœtus.] Ut doctè, & fusè probat contra Cellotium Franciscus Hallierius integro tom. de Hierarchy. Eccles. Commentarium hujus textus dedi suprâ in cap. 1.

CAPUT VI.

Idem (a) eadem.

S Anè si conjugati consenserint ordinari, etiam uxoris voluntas priùs requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo, religione promissâ, postquam pariter conversi fuerint, ordinentur. Quod si (b) in quibuslibet Ecclesiasticis gradibus providenter, solerterque curandum est, ut in domo Dei nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis laborandum est, ut in ejus promotione, qui supra omnes gradus continetur, non erretur. Inde est, quod f. v. auctoritate Apost. prohibemus, ne (c) uxorum in Episcopum præsumatis ordinare, nisi uxor priùs professâ continentiam sacram, (d) velamen sibi imponat, & religiosam vestem assumat. Nolumus enim, ut viri promotio uxore relicta in seculo fieri perditionis possit occasio,

NOTÆ.

- x. (a) **E** Idem.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 6. & post Concilium Lateran. p. 5. cap. 8. & quidem nescio, quo sine compilatores epistolam hanc diviserint, cum eandem materiam contineat, & sub eodem titulo ejus partes reperiantur.

nuriam filios habens in Episcopum eligebatur, tempore consecrationis inter alia, quæ in juramento promittebatur, illud specialiter spondebar, se non alienaturum aliquid in consilio Romano Pontifice, c. ego, ubi notavi, de jurejurando.

(d) Velamen.] Quodnam velamen possit vidui, & relicto à maritis dari exposui in cap. vidua 4. de regul.

(b) *Quod in quibuslibet.*] Verba sunt Leonis relati in cap. 5. dist. 61.

(c) *Uxoratum.*] Olim enim plerumque, aut ob fidelium inopiam, aut ob præclaras animi dotes, eximianque virtutem, etiam conjugati uxorem, filiosque habentes, non solum ad sacros ordines, verum etiam ad culmen dignitatum evehebantur, c. ult. 33. dist. c. 8. 34. dist. c. 1. de restam. c. 5. de heretic. Probat Baronius anno 85. Barbosa de potest. Episcop. 1. p. tit. 2. glof. 4. Nec obstat fœminam corruptam consecrari non posse, ut probavi in cap. vidua, de regul. igitur nec vir corruptus in Episcopum consecrari valebit. Nam ratio hujus discriminis ex eo provenit, quia virgo consecranda Ecclesiam significat triumphantem, in qua nec macula, nec ruga est; Episcopus verò Ecclesiam militantem, in qua bonos, & malos contineri compertum est, cap. penult. 31. dist. cap. 21. 11. quest. 3. docet Germonius lib. 3. de favor. immunit. cap. 10. num. 17. Unde Episcopus etiam in matrimonio, vel extra corruptus, ordinari, & consecrari valet, non verò corrupta in sanctimoniali consecrari potest. Sequentibus verò seculis, cum major esset fidelium copia rejici cœperunt uxorati, quia credebatur facile eos dissipaturos patrimonium Ecclesie, cap. Catimensis 62. ibi: *Qui nec uxorem habeat, nec filios, nec crimen aliquod canonibus contrarium.* Rationem assignat Pelagius in cap. de Syracusana, 26. distinet. illis verbis: *Quia per filios ecclesiastica solet dissipari substantia.* Consonat Justinianus in authent. quomodo oport. Episc. collat. 1. & in authent. de sanctissimis Episcopis, collat. 9. titul. 9. ibi: *Nec filios, aut nepotes habens, nec cognitos lege, nec odibiles.* Illustrat Turturetus in paratul. dissert. 31. quare si aliquando ob sacerdotum pe-

COMMENTARIUM.

In decretalibus hucusque compilatis à Raymundo actum fuit de uxoris conversis ad religionem, & in ea professionem emittentibus, matrimonio consummato, vel rato manente; & quatenus uxor, si juvenis est, debeat non solum consensum præstare, verum etiam religionem ingredi: si verò senex est, castitatem tantum in seculo promittere. In præsentî textu agitur de viro, qui ad sacerdotalem statum promoveri cupit, non verò ad religionem converti. Circa quem non eadem disciplina Ecclesie fuit; nam omisso casu, cum adhuc matrimonium retum est, quem exposui suprâ in cap. 2. circa casum, in quo matrimonium consummatum est, qui in præsentî deciditur, sciendum est, non posse maritum ex antiquis Ecclesie canonibus invitâ uxore sacris ordinibus initiari, & ex noviori constitutione Bonifacii in cap. final. de temporib. ordin. lib. 6. nec primâ tonsurâ: ipsâ verò consentiente, & castitatem promittente, licet ad sacros ordines eum promoveri, ut probavi in cap. 1. de cleric. conjug. Sed an ultra promissionem castitatis desideretur etiam, ut uxor juvenis religionem profiteatur, ut in juribus antecedentibus disputant Sanchez de matrim. libro 7. disput. 39. Espenceus lib. 6. de voto contin. cap. 6. Balilius de matrim. lib. 7. cap. 25. Acunna in cap. Episcopus 6. dist. 77. Hurtado pe. resid. tom. 2. lib. 3. resol. 3. fol. 160. In qua questione verum est, non desiderari professionem ipsius conjugis, sed tantum desiderari professionem castitatis in seculis, sequestrato mansionis cubiculo, ut in præsentî textu docetur, & in cap. volumus, 28. dist.